2026

COMMERCE

(Major)

Paper : BCM0600404

(Human Resource Management : Training and Development)

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions.

1. Answer the following as directed : 1×8=8

তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশ অনুসৰি উত্তৰ দিয়া :

(a) Training is always a short-term process, and development is for a long term.

প্ৰশিক্ষণ সদায় এক হ্ৰস্বম্যাদী প্ৰক্ৰিয়া, আৰু উন্নয়ন হৈছে দীৰ্ঘম্যাদী।

(Write True or False)

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

(b) Training and development in human resource management are considered as costs rather than investments.

মানৱ সম্পদ পৰিচালনাত প্ৰশিক্ষণ আৰু বিকাশক বিনিয়োগৰ পৰিৱৰ্তে ব্যয় হিচাপে ধৰা হয়।

(Write True or False)

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

(c) _____ is the process of identifying the gap between current skills and required skills in employees.

_____ হৈছে কৰ্মচাৰীসকলৰ বৰ্তমান দক্ষতা আৰু আৱশ্যক দক্ষতাৰ মাজৰ পাৰ্থক্য চিনাক্ত কৰাৰ প্ৰক্ৰিয়া।

(Fill in the blank)

(খালী ঠাই পূৰ কৰা)

(d) The behaviorist theory of learning was founded by

শিক্ষাৰ আচৰণবাদী তত্ত্ব প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল

(i) Jean Piaget / জঁ পিয়াজে

(ii) B. F. Skinner / বি. এফ. স্কিনাৰ

(iii) David Kolb / ডেভিড ক'লব

(iv) Albert Bandura / আলবাৰ্ট বান্ডুৰা

(Choose the correct answer)

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছনি কৰা)

(e) Learning in HRM focuses only on technical skills and ignores behavioural skills.

মানৱ সম্পদ পৰিচালনাত শিক্ষা কেৱল প্ৰযুক্তিগত কৌশলসমূহৰ ওপৰত কেন্দ্ৰীত আৰু ব্যৱহাৰিক কৌশলসমূহক উপেক্ষা কৰে।

(Write True or False)

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

(f) Training in HRM is considered as an investment in _____ capital, since it enhances employee skills and organizational performance.

মানৱ সম্পদ পৰিচালনাত প্ৰশিক্ষণক _____ পুঁজিত এটা বিনিয়োগ হিচাপে ধৰা হয়, কাৰণ এইটোৱে কৰ্মচাৰীৰ দক্ষতা আৰু সংগঠনৰ কাৰ্যক্ষমতা বৃদ্ধি কৰে।

(Fill in the blank)

(খালী ঠাই পূৰ কৰা)

(g) Which of the following is an example of on-the-job training?

তলৰ কোনটো কৰ্মস্থলত প্ৰশিক্ষণৰ উদাহৰণ?

(i) Case study / কেছ ষ্টাডী

(ii) Role play / ভূমিকা পালন

(iii) Job rotation / জব ৰোটেচন

(iv) T-group / টি-গোট

(Choose the correct answer)

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছনি কৰা)

(h) Learning in HRM is only relevant during the onboarding stage of employment.

মানৱ সম্পদ পৰিচালনাত শিকাটো কেৱল নিযুক্তিৰ অনবোৰ্ডিং পৰ্যায়তহে প্ৰাসংগিক ।

(Write True or False)

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

2. Answer the following questions in brief (any *six*) : 2×6=12

তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ চমুকৈ উত্তৰ দিয়া (যি কোনো ছয়টা) :

(a) Explain how training can contribute to reducing employee turnover.

প্ৰশিক্ষণে কেনেদৰে কৰ্মচাৰীৰ টাৰ্নঅ'ভাৰ হ্ৰাস কৰাত অৰিহণা যোগাব পাৰে, ব্যাখ্যা কৰা ।

(b) Why is development considered more future-oriented compared to training?

প্ৰশিক্ষণৰ তুলনাত উন্নয়নক অধিক ভৱিষ্যৎমুখী বুলি কিয় গণ্য কৰা হয় ?

(c) State two features of strategic training.

কৌশলগত প্ৰশিক্ষণৰ দুটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা ।

(d) State two advantages of using e-learning platforms in HRM.

মানৱ সম্পদ পৰিচালনাত ই-লাৰ্নিং প্লেটফৰ্ম ব্যৱহাৰ কৰাৰ দুটা সুবিধা উল্লেখ কৰা ।

(e) Give two examples of technology used in human resource training.

মানৱ সম্পদ প্ৰশিক্ষণত ব্যৱহৃত প্ৰযুক্তিৰ দুটা উদাহৰণ দিয়া ।

(f) How does training need assessment help in improving the effectiveness of training initiatives?

প্ৰশিক্ষণৰ প্ৰয়োজনীয়তা মূল্যায়নে প্ৰশিক্ষণ পদক্ষেপৰ ফলপ্ৰসূতা উন্নত কৰাত কেনেদৰে সহায় কৰে ?

(g) Explain the general process of learning in HRM.

মানৱ সম্পদ পৰিচালনাত শিক্ষণৰ সাধাৰণ প্ৰক্ৰিয়াটো ব্যাখ্যা কৰা ।

(h) State two differences between on-the-job and off-the-job training.

কৰ্মস্থল আৰু কৰ্মস্থলৰ বাহিৰত প্ৰশিক্ষণৰ মাজত দুটা পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰা ।

(i) Mention two government initiatives for training manpower for different sectors in India.

ভাৰতৰ বিভিন্ন খণ্ডত জনশক্তি প্ৰশিক্ষণৰ বাবে দুটা চৰকাৰী পদক্ষেপৰ কথা উল্লেখ কৰা ।

(j) Why is training needs assessment considered essential before designing a training programme?

প্ৰশিক্ষণ কাৰ্যসূচী পৰিকল্পনা কৰাৰ আগতে প্ৰশিক্ষণৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ মূল্যায়ন কিয় অপৰিহাৰ্য বুলি গণ্য কৰা হয়?

3. Answer briefly any *four* of the following questions : 5×4=20

তলৰ যি কোনো চাৰিটা প্ৰশ্নৰ চমু উত্তৰ দিয়া :

(a) Distinguish between training and development.

প্ৰশিক্ষণ আৰু উন্নয়নৰ মাজত পাৰ্থক্য লিখা।

(b) Discuss briefly the different uses of technology in HRM.

মানৱ সম্পদ পৰিচালনাত প্ৰযুক্তিৰ বিভিন্ন ব্যৱহাৰৰ বিষয়ে চমুকৈ আলোচনা কৰা।

(c) Write a brief note on the cognitive theory of learning.

শিক্ষণৰ জ্ঞানভিত্তিক তত্ত্বৰ ওপৰত এটা চমু টোকা লিখা।

(d) Explain the significance of training for an organization.

এটা সংস্থাৰ বাবে প্ৰশিক্ষণৰ তাৎপৰ্য ব্যাখ্যা কৰা।

(e) Explain the differences between traditional training and strategic training.

পৰম্পৰাগত প্ৰশিক্ষণ আৰু কৌশলগত প্ৰশিক্ষণৰ মাজৰ পাৰ্থক্যবোৰ ব্যাখ্যা কৰা।

(f) Discuss the importance of integrating training with performance management system and compensation.

প্ৰশিক্ষণক পৰিৱেশন ব্যৱস্থাপনা প্ৰণালী আৰু ক্ষতিপূৰণৰ সৈতে একত্ৰিত কৰাৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

(g) Discuss the limitations of on-the-job training methods.

কৰ্মস্থলত প্ৰশিক্ষণ পদ্ধতিৰ সীমাবদ্ধতাসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

(h) Briefly explain the features of T-group training.

টি-গোট প্ৰশিক্ষণৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

4. Answer any *two* from the following questions : 10×2=20

তলৰ যি কোনো দুটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Discuss the important models for training evaluation in the current business world.

বৰ্তমানৰ ব্যৱসায়িক জগতখনত প্ৰশিক্ষণ মূল্যায়নৰ বাবে গুৰুত্বপূৰ্ণ আৰ্হিসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

(b) Analyze the importance of designing effective training programmes. Also discuss how an effective training programme may be designed. 5+5=10

ফলপ্ৰসূ প্ৰশিক্ষণ কাৰ্যসূচী পৰিকল্পনা কৰাৰ গুৰুত্ব বিশ্লেষণ কৰা। লগতে এটা ফলপ্ৰসূ প্ৰশিক্ষণ কাৰ্যসূচী কেনেকৈ পৰিকল্পনা কৰিব পাৰি, সেই বিষয়েও আলোচনা কৰা।

(c) Explain the concept of learning cycle in HRM. Also highlight the significant steps of a learning cycle. 4+6=10

মানৱ সম্পদ পৰিচালনাত শিক্ষণ চক্ৰৰ ধাৰণাটো ব্যাখ্যা কৰা। লগতে এটা শিক্ষণ চক্ৰৰ উল্লেখযোগ্য পদক্ষেপসমূহৰ ওপৰত আলোকপাত কৰা।

(d) Discuss the concept of management development highlighting the various methods that are available. 2+8=10

উপলব্ধ বিভিন্ন পদ্ধতিসমূহৰ ওপৰত আলোকপাত কৰি পৰিচালনা বিকাশৰ ধাৰণাটোৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

(e) Describe the emerging pattern of training in India with special focus on the shifting trends.

পৰিৱৰ্তনশীল ধাৰাসমূহৰ ওপৰত বিশেষ গুৰুত্ব দি ভাৰতত প্ৰশিক্ষণৰ উদীয়মান আৰ্হিৰ বিষয়ে বৰ্ণনা কৰা।

★ ★ ★